

นโยบายการเงิน

รายวิชา 100-101 : Week 05

นโยบายการเงิน

■ เป็นมาตรการดูแลปริมาณเงินและเครดิตในระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1. การระดมเงินออมให้เพียงพอแก่การใช้ในการพัฒนาประเทศ
2. การรักษาเสถียรภาพของราคา
3. การรักษาเสถียรภาพของอัตราดอกเบี้ย
4. การรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน
5. การดูแลจัดสรรเงินทุนไปสู่ภาคเศรษฐกิจที่เหมาะสม
6. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันการเงิน

นิยามและหน้าที่ของเงิน

- เงิน คือ สินทรัพย์ชนิดหนึ่งที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้ทันที
- หน้าที่ของเงิน
 1. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (medium of exchange)
 2. เป็นมาตรฐานในการวัดมูลค่า (unit of account)
 3. เป็นเครื่องรักษามูลค่า (store of value)

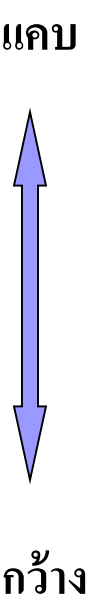
ลักษณะและชนิดของเงิน

- เงินที่ดีจะต้องมีลักษณะ คือ ต้องได้รับการยอมรับ มีความคงทน แบ่งเป็นหน่วยย่อยได้ ปลอมแปลงได้ยาก
- ชนิดของเงิน
 1. เงินปฐมภูมิ หรือ เงินผลิตภัณฑ์
(primary or commodity money)
 2. เงินทุติยภูมิ หรือ เงินตรา (fiat or fiduciary money)

ปริมาณเงินหรืออุปทานเงิน (Money Supply)

- หมายถึง ปริมาณเงินที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจ นักเศรษฐศาสตร์มีการแบ่งชนิดของปริมาณเงินตามความหมายแคบและกว้าง

	ธนาคารกลางสหรัฐ	ชปท.
แคบ	M1 Currency, demand deposit, traveler's check, other checkable deposit	เงินสดที่ไม่อยู่ในมือธนาคารและรัฐบาล, เงินฝากกระแสรายวันที่ธนาคารพาณิชย์และ ชปท.
	M2 M1 + overnight repurchase agreement, money market deposit, money market mutual fund share, saving and small time deposit	M1 + เงินฝากประเภทอื่นที่ธนาคารพาณิชย์
กว้าง	M3 M2 + large time deposit, term repurchase agreement	M2 + ตั๋วสัญญาใช้เงินของบง. และเงินรับฝากที่ธนาคารเฉพาะกิจ

A Model of Money Supply

Money Supply (M) = Money Multiplier x Monetary Base (B)

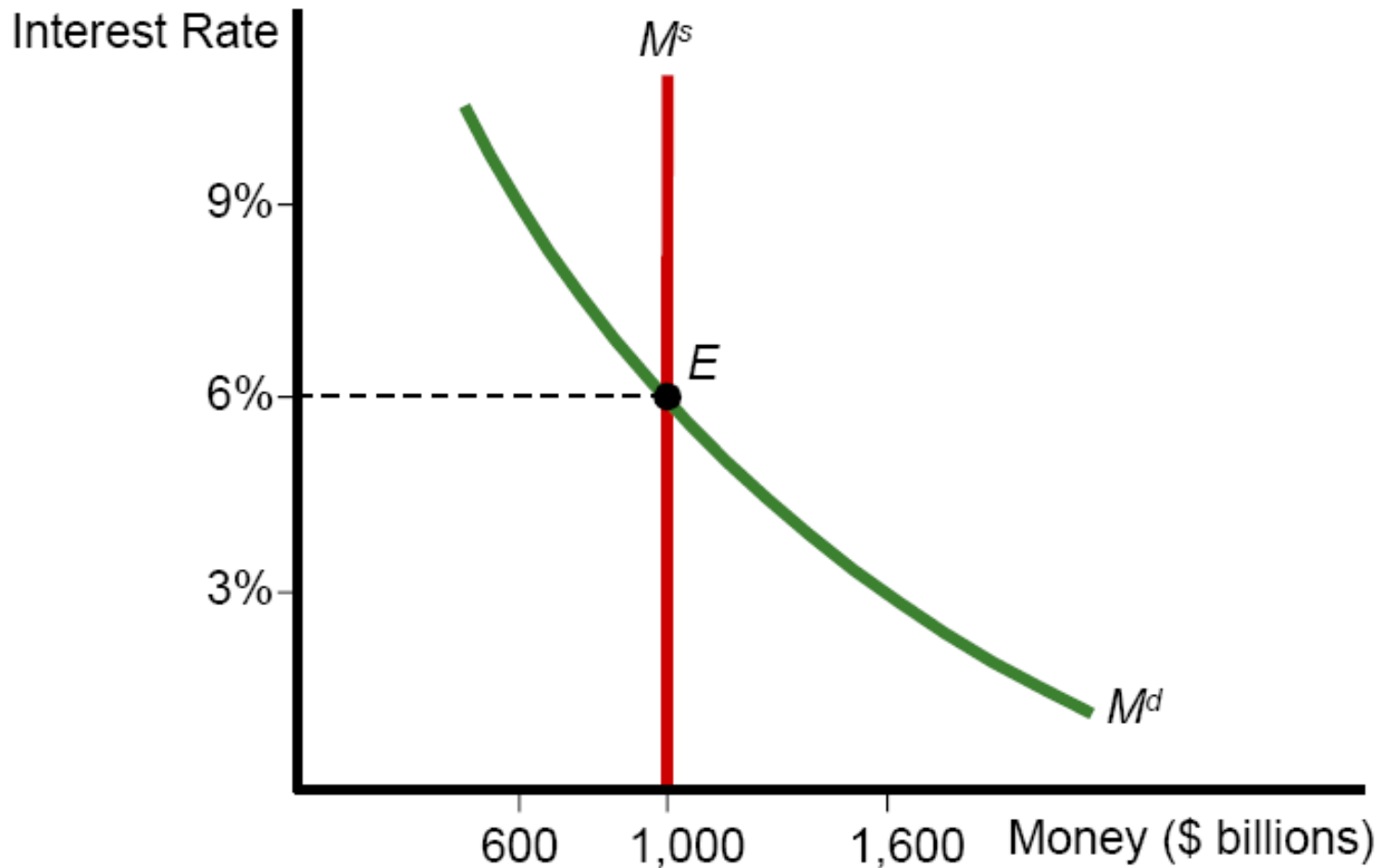
ปริมาณเงิน = ตัวคูณเงิน x ฐานเงิน

- Monetary Base หรือ ฐานเงิน คือ เงินที่ถือโดยประชาชนในรูปเงินสดและเงินที่ถือโดยธนาคารในรูปเงินสำรอง
- Money Multiplier คือ ตัวทวีคูณของเงิน บางครั้งเรียก **Deposit Multiplier** หรือ **Credit Multiplier** เกิดจากการหมุนเวียนของ **Monetary Base** ผ่านระบบธนาคาร
- ปริมาณเงิน ถูกกำหนดโดยนโยบายของธนาคารกลาง

อุปสงค์ของเงิน

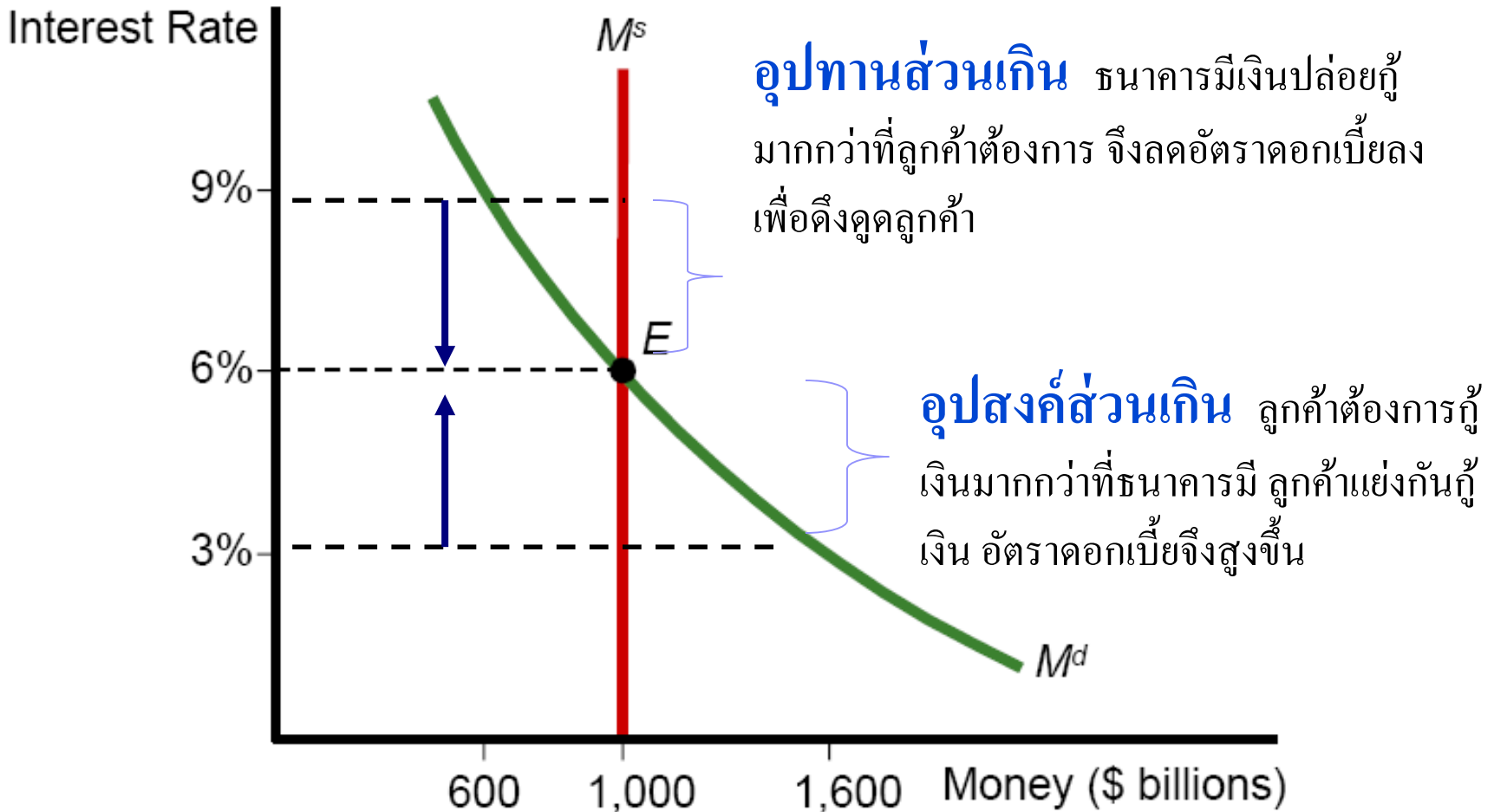
- อุปสงค์ของเงิน หมายถึง ความต้องการถือเงินในรูปเงินสด และเงินฝาก (**demand deposit**)
- อุปสงค์ของเงินถูกกำหนดโดยปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ
 1. **ราคา** เมื่อราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น อุปสงค์ของเงินจะมากขึ้น
 2. **รายได้** เมื่อรายได้สูงขึ้น อุปสงค์ของเงินจะมากขึ้น
 3. **อัตราดอกเบี้ย** หรือ **ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการถือเงิน** เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น อุปสงค์ของเงินจะต่ำลง

คุณภาพตลาดเงิน

Source: http://www.ssc.wisc.edu/~ldrozd/my_files/102files/slides_9.pdf

ดุลยภาพตลาดเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

หน้าที่ของธนาคารกลาง

- รักษาเสถียรภาพทางการเงิน
- กำกับดูแลสถาบันการเงิน
- เป็นนายธนาคารของสถาบันการเงิน
- บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ
- จัดพิมพ์และออกใช้ธนบัตร

นโยบายการเงิน

- นโยบายการเงิน คือ นโยบายที่มุ่งเน้นการจัดการปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ
- นโยบายการเงินมี 2 แบบ
 1. นโยบายการเงินแบบขยายตัวหรือแบบผ่อนคลาย
 2. นโยบายการเงินแบบหดตัวหรือแบบเข้มงวด

ประเภทของนโยบายการเงิน

1. นโยบายการเงินแบบเข้มงวด

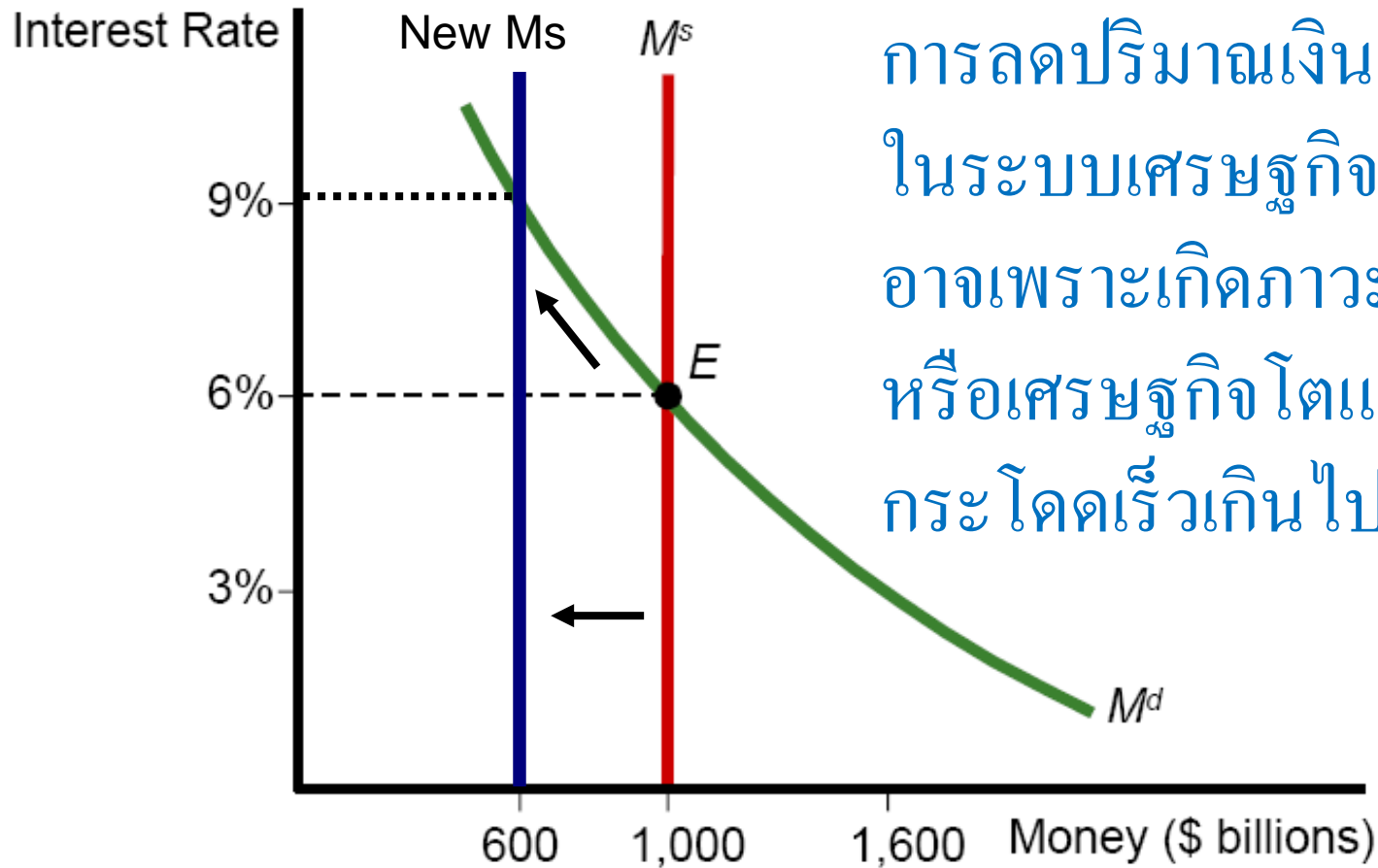
เป็นนโยบายที่มีเป้าหมายในการลดปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจลง อาจเพราะเกิดภาวะเงินเฟ้อ หรือเศรษฐกิจโตแบบก้าวกระโดดเร็วเกินไป

2. นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย

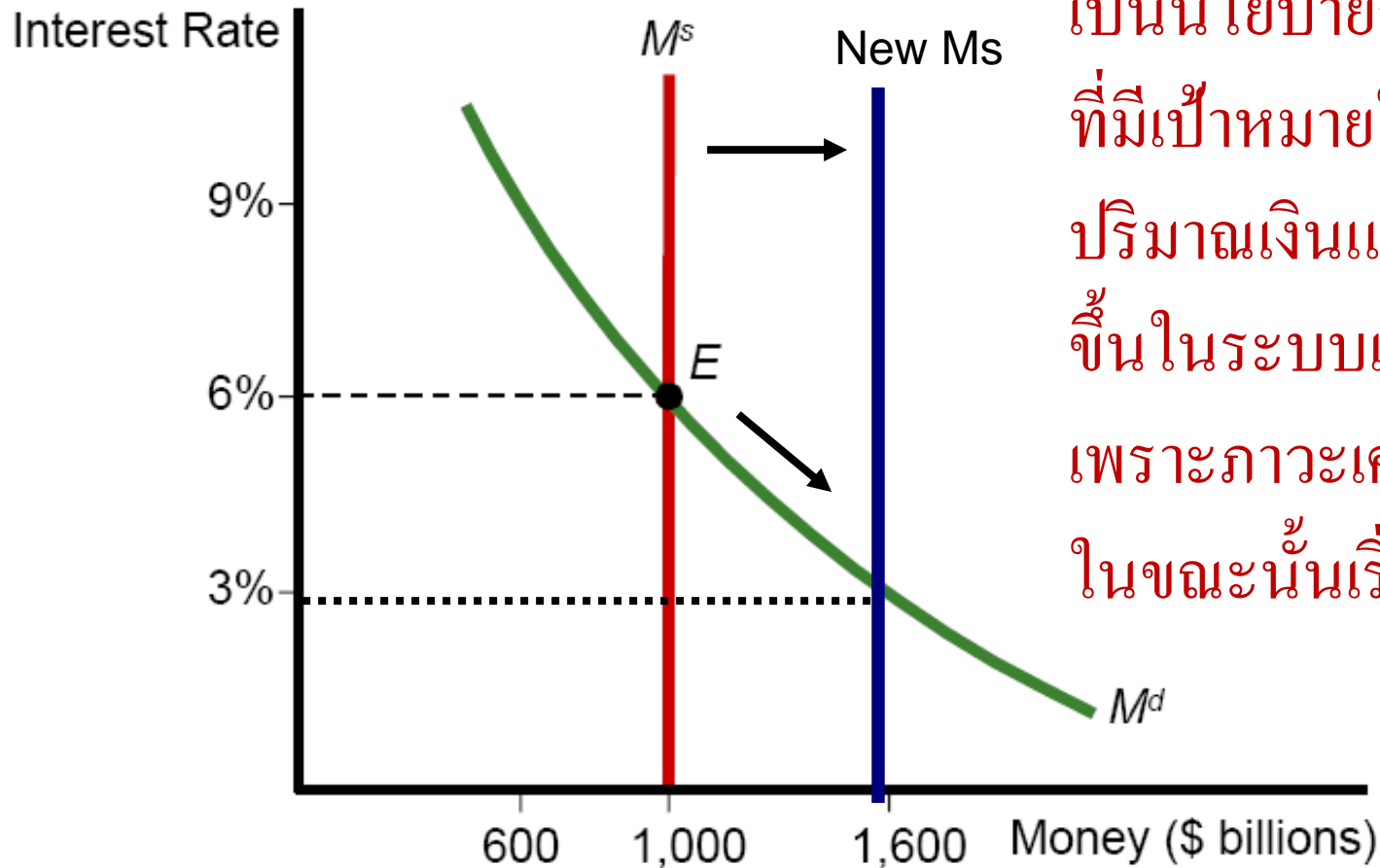
เป็นนโยบายการเงินที่มีเป้าหมายในการเพิ่มปริมาณเงินและเครดิตขึ้นในระบบเศรษฐกิจ เพราะภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้นเริ่มถดถอย

1. นโยบายการเงินแบบหดตัวหรือแบบเข้มงวด

เป็นนโยบายที่มีเป้าหมายในการลดปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจลง อาจเพราะเกิดภาวะเงินเฟ้อหรือเศรษฐกิจโตแบบก้าวกระโดดเร็วเกินไป

2. นโยบายการเงินแบบขยายตัวหรือแบบผ่อนคลาย

เป็นนโยบายการเงิน
ที่มีเป้าหมายในการเพิ่ม
ปริมาณเงินและเครดิต
ขึ้นในระบบเศรษฐกิจ
เพราะภาวะเศรษฐกิจ
ในขณะนั้นเริ่มถดถอย

เครื่องมือของนโยบายการเงิน

1. การซื้อขายหลักทรัพย์ open-market operation
2. การปรับอัตราส่วนลด discount rate
3. การปรับอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย reserve requirement
4. การเปลี่ยนแปลงเครดิตเพื่อการเข้าซื้อ

1. การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาด

- ❖ หลักทรัพย์ส่วนใหญ่ที่ธนาคารกลางทำการซื้อขาย เป็นหลักทรัพย์รัฐบาล , หลักทรัพย์รัฐวิสาหกิจ , พันธบัตรธนาคารกลาง

- ❖ นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะเศรษฐกิจตกต่ำ

การที่ธนาคารกลางซื้อหลักทรัพย์ในตลาด ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ประชาชนมีเงินไว้ใช้จ่ายมากขึ้น สถาบันการเงินมีเงินฝากมากขึ้นจึงสามารถปล่อยกู้ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อเนื่องไปให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวมากขึ้น

- ❖ นโยบายชะลอเศรษฐกิจ เพราะเกิดภาวะเงินเฟ้อหรือราคาสินค้าสูงเกินไป

การที่ธนาคารกลางขายหลักทรัพย์ในตลาด ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจลดลง ประชาชนมีเงินไว้ใช้จ่ายลดลง สถาบันการเงินมีเงินฝากลดลงปล่อยกู้ได้ลดลง ซึ่งส่งผลต่อเนื่องไปเศรษฐกิจชะลอตัวลง

2. การปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยให้คู่เก๓ธนาคารพาณิชย์

- ❖ เมื่อธนาคารพาณิชย์ขาดสภาพคล่องสามารถขอกู้เงินจากธนาคารกลางได้โดยมีหลักทรัพย์มาค้ำประกัน ธนาคารกลางจึงได้รับดอกเบี้ยจากการปล่อยกู้นี้ และยังเป็นนโยบายเพื่อปรับเพิ่มหรือลดปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจได้

3. การปรับอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย reserve requirement

- ❖ ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามกฎหมาย ได้แก่
 1. สินทรัพย์ที่ต้องฝากไว้ที่ธนาคารกลาง
 2. สินทรัพย์ที่ต้องเก็บไว้ที่ธนาคารพาณิชย์เอง

- ❖ ถ้าเกิดภาวะเงินเฟ้อ ธนาคารพาณิชย์ต้องสำรองสินทรัพย์สภาพคล่องเพิ่ม ทำให้มีเงินปล่อยกู้ลดลง ทำให้ปริมาณเงินในระบบลดลง

- ❖ ถ้าเกิดภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ธนาคารกลางต้องกระตุ้นเศรษฐกิจ ก็จะลดอัตราส่วนสินทรัพย์ที่ต้องดำรงไว้ให้ต่ำลง ทำให้การสร้างเงินฝากของธนาคารของธนาคารพาณิชย์ ทำให้ปริมาณเงินทุนในระบบเศรษฐกิจ การลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนก็เพิ่มขึ้น

4. การเปลี่ยนแปลงเครดิตเพื่อการเช่าซื้อ

- การควบคุมเครดิตการเช่าซื้อของธนาคารกลาง สามารถควบคุมได้ 3 ทาง คือ
 1. อัตราดอกเบี้ยผ่อนชำระ
 2. ระยะเวลาผ่อนชำระ
 3. จำนวนเงินสดที่ต้องชำระครั้งแรก (เงินดาวน์)

ตัวอย่างเช่น ถ้าเศรษฐกิจชะลอตัว - ลดอัตราดอกเบี้ยผ่อนชำระ
- ขยายระยะเวลาผ่อนชำระ
- ลดเงินดาวน์

ประสิทธิภาพของนโยบายการเงิน

นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย

- เพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่นการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ กระตุ้นการลงทุนภายในประเทศ โดยการดำเนินผ่านนโยบายการเงินต่างๆ อาทิ การซื้อคืนพันธบัตร

นโยบายการเงินแบบเข้มงวด

- เพื่อป้องกันการเกิดภาวะเงินเฟ้อ เช่นดำเนินนโยบายการเงินผ่านช่องทางสินทรัพย์ที่ต้องดำรง เมื่อธนาคารกลางประกาศเพิ่มอัตราส่วนสินทรัพย์ที่ต้องดำรง ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเพราะถือว่าเป็นกฎหมาย

ประสิทธิภาพของนโยบายการเงิน

- ❖ อีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อประสิทธิภาพของนโยบายการเงิน คือความทันสมัยของตลาดตราสารหนี้และปริมาณตราสารหนี้ของรัฐบาล ถ้าทันสมัยและพัฒนาจนเป็นระดับสากล และปริมาณตราสารหนี้ของรัฐบาลมีจำนวนมาก การดำเนินนโยบายการเงินจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะตลาดตราสารหนี้มีสภาพคล่องของตราสารหนี้มาก การดำเนินนโยบายการเงินก็จะง่ายขึ้น

ความเป็นมาของนโยบายการเงินในประเทศไทย

ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 มีการตราพ.ร.บ. ธปท.พ.ศ. 2485 ภายใต้พ.ร.บ.ดังกล่าว ธปท.มีหน้าที่ดำเนินธุรกิจของธนาคารกลาง และหน้าที่อื่นๆ ซึ่งจะกำหนดโดยการตราพระราชกฤษฎีกา ในกฎหมายนี้ ไม่ได้ระบุนโยบายการเงินอย่างชัดเจน แต่กำหนดให้คณะกรรมการธนาคาร มีอำนาจในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ ธปท. เรียกเก็บจากการเป็นแหล่งเงินกู้แหล่งสุดท้าย ของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ ยังให้อำนาจ ธปท. ในการซื้อขายตราสารหนี้ และเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนให้สินเชื่อแบบมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แก่สถาบันการเงิน ซึ่งในเรื่องเหล่านี้ ธปท. มิได้กระทำเพื่อค้ำกำไร

ความเป็นมาของนโยบายการเงินในประเทศไทย

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กฎหมายมีบทบาทบัญญัติ โดยอ้อมให้ ธปท. เป็นผู้ดำเนินนโยบายการเงินอย่างชัดเจน และในทางปฏิบัติ ธปท. จะดำเนินธุรกิจของธนาคารกลาง โดยคำนึงถึงเสถียรภาพทางการเงินและระบบการเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว

นโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

นโยบายการเงินของไทยแบ่งได้เป็น 3 ช่วงคือ

1. การผูกค่าเงินบาทกับทองคำเงินสกุลอื่นหรือกับตะกั่วเงิน (ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 - มิถุนายน 2540)
2. การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน (กรกฎาคม 2540 - พฤษภาคม 2543)
3. การกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ (23 พฤษภาคม 2543 - ปัจจุบัน)

1. การผูกค่าเงินบาทกับทองคำเงินสกุลอื่นหรือกับตะกร้าเงิน (ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 - มิถุนายน 2540)

นโยบายนี้เริ่มใช้ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา โดยช่วงแรกใช้วิธีผูกค่าเงินไว้กับทองคำ ก่อนที่จะเปลี่ยนไปผูกค่าเงินบาทกับเงินสกุลอื่น และเปลี่ยนไปใช้ระบบผูกค่าเงินบาท กับตะกร้าเงินในช่วงพฤศจิกายน 2527 ถึง มิถุนายน 2540 ภายใต้ระบบตะกร้าเงินนี้ ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Equalization Fund : EEF) จะเป็นผู้ประกาศและปกป้องค่าเงินบาทเทียบกับดอลลาร์ US ในแต่ละวัน ซึ่งในขณะนั้น การมีอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ช่วยในการสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนในระยะยาว

2. การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน (กรกฎาคม 2540 - พฤษภาคม 2543)

หลังจากที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยน มาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว เมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2540 นั้น ประเทศไทยขอความช่วยเหลือด้านการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และได้มีการกำหนด Policy Anchor แบบใหม่ คือ Monetary Targeting ซึ่งกำหนดเป้าหมายทางการเงิน อิงกับกรอบการจัดทำโปรแกรมกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างนโยบายการเงิน นโยบายการคลัง และเม็ดเงินจากภาคต่างประเทศ และดุลการชำระเงิน และให้ได้ภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจและระดับราคาตามที่กำหนดไว้ จากการประเมินภาพเศรษฐกิจดังกล่าว ธปท.สามารถกำหนดเป้าหมายฐานเงินรายไตรมาสและรายวัน เพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารสภาพคล่องรายวัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับสภาพคล่องและอัตราดอกเบี้ยในระบบการเงิน มิให้เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนจนเกินไป

3. การกำหนดเป้าหมายเงินเพื่อ (23 พฤษภาคม 2543 - ปัจจุบัน)

1. เป้าหมายหลักของการดำเนินนโยบายการเงิน คือ การกำหนดให้รักษาเสถียรภาพของราคาเป็นเป้าหมายหลัก
2. การเริ่มใช้อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นเป็นเครื่องมือส่งสัญญาณการเปลี่ยนแปลงในนโยบายการเงิน ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน
3. การประกาศอัตราเงินเพื่อเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้
4. การเปิดเผยข้อมูลทางเศรษฐกิจ โดยการเผยแพร่รายงานแนวโน้มเงินเพื่อเป็นประจำ และการเสริมสร้างความเข้าใจในด้านนโยบายการเงินกับประชาชน

เครื่องมือการดำเนินนโยบายการเงินของธปท.

แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ

1. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง (Reserve Requirement)
2. การดำเนินการผ่านตลาดการเงิน (Open Market Operations หรือ OMOs)
3. หน้าต่างตั้งรับ (Standing facilities)

เครื่องมือการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท.

1. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ประกอบด้วย

- เงินฝากที่ ธปท. ไม่ต่ำกว่า 1%
- เงินสดในธนาคารพาณิชย์ ไม่เกิน 2.5 %
- หลักทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพันในส่วนที่เหลือ

เครื่องมือการดำเนินนโยบายการเงินของธปท.

2. การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดการเงิน หรือการดำเนินการผ่านตลาดการเงิน (Open Market Operations หรือ OMOs)

- การซื้อคืนพันธบัตร
- การซื้อขายหลักทรัพย์รัฐบาลแบบซื้อขายขาด
- การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย
- การสวอปเงินตราต่างประเทศ

พันธบัตรรัฐบาล

หน่วยชดเชย พันธบัตรที่ 1208172-1208401		เลขทะเบียน 3065800
พันธบัตรออมทรัพย์ชดเชยรายได้ ปี พ.ศ. 2545 อายุ 5 ปี		
กระทรวงการคลัง ในนามรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยให้คำมั่นสัญญาว่า ผู้ทรงพันธบัตรฉบับนี้ คือ		
ราชประชาเสด็จมฤตยุมิ		
สิทธิที่จะได้รับชำระคืนเงินกู้ตามพันธบัตรคืน	จำนวน	*****300.000 บาท
(สามารถชำระคืน)) ภายใน	5 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2545
และในระหว่างที่พันธบัตรยังมีอายุอยู่ผู้ถือสิทธิจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ	4.15	ต่อปี ชำระในงวด
2 ปีแรก	ในวันที่ 2 กันยายน	ทุกปี และเมื่อสิทธิในการคืนเงินครบตามกำหนดแล้ว
ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ด้านหลังของพันธบัตรฉบับนี้		
 (นางสาวปวีณา ภงคินิจะ) ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย นายทะเบียนและผู้อำนวยการชำระคืน	วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2545	 (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
TH062303H001/809921/009923		

เครื่องมือการดำเนินนโยบายการเงินของธปท.

3. หน้าต่างตั้งรับ

หมายถึงหน้าต่างปรับสภาพคล่องเมื่อสิ้นวัน หากสถาบันการเงินขาดสภาพคล่อง สามารถขอกู้ผ่านหน้าต่างรับนี้ได้ โดยมีพันธบัตรค้ำประกัน และต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยด้วย

หน่วยงานที่ดูแลตลาดเงิน

- กระทรวงการคลัง
- ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์

จีนสั่งแบงก์เพิ่มอัตราเงินสดสำรอง หวังคุมเงินเฟ้อ มีผล 20 ม.ค.

วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2554 เวลา 08:55:09 น

- ธนาคารกลางจีนประกาศเพิ่มอัตราเงินสดสำรองของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งความพยายามควบคุมภาวะเงินเฟ้อ
- เอเอฟพีรายงานว่า อัตราดังกล่าวซึ่งจะเพิ่มขึ้น 0.5 % และมีผลในวันที่ 20 มกราคมนี้ มีระดับแตกต่างกันออกไปตามขนาดและประเภทของสถาบันการเงินแต่สำหรับธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่คาดว่าจะใกล้เคียงระดับ 20%
- ด้วยความวิตกว่าภาวะเงินเฟ้อที่พุ่งสูงจะก่อให้เกิดการจลาจลในประเทศ ทางการปักกิ่งจึงจัดมาตรการหลายระดับออกมาออกมาควบคุมดัชนีราคาผู้บริโภคและบรรเทาความกังวลว่าราคาอาหารและสินทรัพย์จะยิ่งสูงขึ้น
- เมื่อปีกลายธนาคารกลางจีนสั่งขึ้นอัตราเงินสดสำรองไป 6 ครั้ง เพื่อลดสภาพคล่องในตลาดที่มีส่วนผลักดันให้อัตราเงินเฟ้อพุ่งสูง